

Vergaderjaar 2011–2012

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1492

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR IMMIGRATIE, INTEGRATIE EN ASIEL

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 februari 2012

In mijn brief van 23 december 2011 over de cameraondersteuning van MTV-controles van de Koninklijke Marechaussee (Kamerstuk 19 637, nr. 1485) informeerde ik u reeds over het doel en de werking, het juridische kader en de privacy aspecten van @migoboras. Ik zegde u daarbij toe u de antwoorden op de schriftelijke vragen van de Europese Commissie van 17 november 2011 over het systeem toe te sturen. Bijgaand treft u de antwoorden op de vragen en een factsheet die op 27 januari 2012 aan de Europese Commissie zijn verzonden.

De minister voor Immigratie, Integratie en Asiel,
G. B. M. Leers

1. What will be the legal basis and objectives for the system, and when is it planned that it will become operational?

De grondslag voor de algemene toepassing van het cameratoezicht wordt gevonden in de algemene bevoegdheid tot het uitoefenen van het vreemdelingentoezicht op grond van de Vreemdelingenwet 2000. In Nederland wordt dit toezicht uitgevoerd door ambtenaren van de Politie en de Koninklijke Marechaussee (artikel 47, lid 1 onder b Vreemdelingenwet 2000). De Koninklijke Marechaussee voert van oudsher het vreemdelingentoezicht uit in de regio's met de buurlanden en op en rondom de luchthavens waar illegale vreemdelingen passeren, terwijl de regiopolitie vreemdelingentoezicht uitvoert in de steden en plattelandsgregio's waar illegalen vreemdelingen verblijven. Het systeem @migoboras¹ wordt ingezet als technische ondersteuning van de taken van de Koninklijke Marechaussee in het kader van de handhaving van artikel 50 en 51 Vreemdelingenwet 2000 binnen het daartoe geldende kader dat is neergelegd in artikel 4.17a van het Vreemdelingenbesluit 2000. Dat artikel bevat regels met betrekking tot de intensiteit en de frequentie van de controles en biedt derhalve de noodzakelijke inkadering van de aan de Koninklijke Marechaussee verleende bevoegdheid.

Doel van het systeem is het ondersteunen van toezicht om illegaal verblijf en migratiecriminaliteit (bijvoorbeeld mensensmokkel), al dan niet in georganiseerd verband, in een zo vroeg mogelijk stadium tegen te gaan. Het toezicht is tevens gericht op de preventie en ontmoediging van illegaal verblijf. In het grensgebied is de kans op het aantreffen van illegaal verblijf en migratiecriminaliteit het grootst. Aangezien de binnengrenzen vrij en ongehinderd gepasseerd moeten kunnen worden, vinden de fysieke controles in de binnengrenzozones steekproefsgewijs plaats. De Koninklijke Marechaussee controleert op die routes en op die tijdstippen waarvan uit informatie of ervaringsgegevens bekend is dat er illegale migratie of mensensmokkelplaats plaatsvindt. Op deze tijden en plaatsen zal de pakkans en daarmee de effectiviteit van steekproefsgewijze controles het grootst zijn.

Met het systeem kan de Koninklijke Marechaussee het uitvoeren van de toezichtstaken in de binnengrenzozone effectiever en efficiënter maken. Het systeem kent een drietal functies:

1. het inwinnen van geanonimiseerde gegevens ten behoeve van analyse en het samenstellen van verkeersbeelden;
2. het observeren en selecteren van voertuigen voor mogelijke controle op basis van de analyse;
3. de Quick Alert in situaties waarbij sprake is van een bijzonder ernstige of omvangrijke inbreuk op de rechtsorde of de openbare orde of indien er sprake is van vitale hulpverleningsbelangen zoals een Amber Alert.

Deze laatste modaliteit vindt zijn rechtsbasis in artikel 2 en 6 van de Politiewet.

Verwacht wordt dat het systeem van de Koninklijke Marechaussee na een verlengde testfase voor de zomer 2012 operationeel wordt. Voorafgaand hieraan zullen de buurlanden en de Europese Commissie over de datum van de inwerkingstelling worden geïnformeerd.

2. Which data protection rules apply? Has the Dutch Data Protection Authority been consulted?

Voor de verwerking van persoonsgegevens door de Koninklijke Marechaussee is de Wet politiegegevens (Wpg) van toepassing.

¹ *Mobiel informatie gestuurd optreden – better operational result and advance security*

Vooropgesteld wordt dat voor de vreemdelingrechtelijke toepassing van het systeem enkel geanonimiseerde gegevens worden verwerkt in functie 1) het inwinnen van geanonimiseerde gegevens en in functie 2) het observeren en selecteren van voertuigen voor mogelijke controle op basis van de analyse.

In beide gevallen is geen sprake van opslag van tot een persoon herleidbare gegevens. De lijst van kenmerken op basis waarvan wordt ingewonnen, geobserveerd en geselecteerd is limitatief en bevat geen tot de persoon herleidbare kenmerken. In het geval van functie 3), de *Quick alerts*, is wel sprake van verwerking van tot personen herleidbare gegevens er wordt immers in het systeem gezocht naar een (of meerdere) kenteken(s). Deze functie maakt een inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals neergelegd in art. 10 Grondwet, art. 8 EVRM en art. 8 EU-Handvest van de grondrechten. In relatie tot het te dienen doel in de derde functie, namelijk het bestrijden van een ernstige of omvangrijke inbreuk op de rechtsorde of de openbare orde of het verlenen van vitale hulpverlening is het echter wel proportioneel.¹

Aangezien er sprake is van cameratoezicht waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale techniek is dit ten tijde van de ontwikkeling van het systeem in 2005 bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) gemeld. Bij het ontwerp van het systeem zijn voorts de richtsnoeren van het CBP inzake *Automatic Number Plate Recognition* (ANPR) systemen in acht genomen. Het CBP heeft, conform de door haar gehanteerde werkwijze, aangegeven achteraf te toetsen of systemen aan de gestelde wettelijke vereisten voldoen.

3. Is this system going to be installed on a permanent basis? If yes, will the system be permanently activated? If not, what will prompt the decision to activate the system on a given site on day «D» between time «A» and time «B»?

4. Will there be a mobile surveillance system put in place also? If yes, what kind of information will trigger the installation of mobile surveillance at site «X» on day «D» between time «A» and time «B»?

Het systeem zal op vijftien locaties in Nederland in permanente opstelling ingezet worden. Daarnaast beschikt de Koninklijke Marechaussee over zes mobiele varianten van de cameraopstelling in voertuigen. Het systeem zal op basis van een inwinplan worden ingezet om inzicht te verkrijgen in de verkeersstromen voor analysedoeleinden ten behoeve van de definitie van doelgroepen. Bij het inwinnen van informatie wordt geen informatie van voertuigen opgeslagen op zo'n wijze dat de informatie getraceerd kan worden naar een individueel voertuig of een eigenaar. Gegevens worden geanonimiseerd opgeslagen. Dit houdt in dat het oorspronkelijke, tot de persoon te herleiden, kenteken wordt omgezet in een anonieme maar unieke waarde. Het kenteken wordt niet opgeslagen en is niet meer te herleiden naar een natuurlijke persoon. De daarvoor noodzakelijke vergelijking met kentekenbestanden is niet meer mogelijk.

Naar aanleiding van analyse van ingewonnen, geanonimiseerde gegevens, worden op een later moment door de Koninklijke Marechaussee controles uitgevoerd in het kader van het onder vraag 1 genoemd vreemdelingentoezicht. Daarbij worden evenmin tot de persoon herleidbare gegevens verwerkt.

Op basis van analyse kunnen risicoprofielen en de meest effectieve tijden en locaties worden bepaald waarop voertuigen voor controle kunnen worden stilgehouden. Hierdoor wordt bewerkstelligd dat de Koninklijke Marechaussee zo effectief mogelijke steekproeven uitvoert op het juiste

¹ Zie bijgevoegde factsheet. Deze factsheet is ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

moment en de juiste plaats. Tegelijkertijd worden hierdoor zo min mogelijk mensen die te goeder trouw zijn onnodig lastig gevallen.

Voor de uitvoering van toezichtcontroles en de opvolging op basis van deze profielen wordt het systeem – zowel in de vaste als de mobiele opstelling – beperkt ingezet binnen de daartoe geldende wettelijke kaders (artikel 50 Vreemdelingenwet 2000 en artikel 4.17a Vreemdelingenbesluit 2000). Dit houdt in dat op eenzelfde weg ten hoogste negentig uur per maand en ten hoogste zes uur per dag toezicht kan worden uitgevoerd. Buiten deze tijdstippen is het systeem voor deze functie uitgeschakeld. De risicoprofielen bevatten slechts algemene gegevens en zijn daardoor niet gebonden aan bewaartermijnen. Na een controle worden de uitkomsten – de «hits» – met de overige gegevens van de staandehouding zo nodig opgeslagen in de bedrijfsprocessensystemen van de Koninklijke Marechaussee, maar niet in het systeem @migoboras. De bedrijfsprocessensystemen bevatten persoonsinformatie waarvoor op grond van artikel 8 van de Wet politiegegevens (Wpg) een bewaartermijn geldt van maximaal vijf jaar. De bedrijfsprocessensystemen zijn slechts toegankelijk voor daartoe geautoriseerde functionarissen en voor daartoe aangewezen doeleinden.

5. Please provide the list of sites where the surveillance system will be installed on a permanent basis.

Vanwege de doelstelling om met het systeem illegaal verblijf en migratie-criminaliteit in een zo vroeg stadium tegen te gaan, worden camera's geïnstalleerd in de zone binnen een afstand van 20 kilometer vanaf de binnengrenzen met de buurlanden bij de vijftien grootste doorgaande wegen die Nederland daar kent. De camera's zijn daarbij uitsluitend gericht op Nederlands grondgebied. De uiteindelijke opleverdatum voor het systeem op alle vijftien locaties is gesteld op 31 mei 2012. Momenteel is het systeem reeds op tien locaties gebruiksklaar. De locaties 4, 7, 8, 10 en 11 zijn dit nu nog niet.

Het gaat om dertien snelwegen en twee vrij drukke Nationale (N-)wegen. Van Zuidwest naar Noordoost Nederland zijn dit:

1. A4 Hoogerheide
2. A16 Breda
3. A67 Bladel
4. A76 Stein
5. A2 Eijsden
6. A76 Heerlen
7. A74 Tegelen
8. N280 Roermond
9. A67 Venlo
10. A77 Bergen
11. A12 Zevenaar
12. N35 Enschede
13. A1 Losser
14. A37 Emmen
15. A7 Reiderland

6. Will it be installed solely near/at the internal border or also inside Dutch territory?

De cameraopstellingen van het systeem, zowel vast als mobiel, zijn te vinden binnen de 20-kilometerzone van de binnengrenzen, op Nederlands grondgebied. Dit systeem ondersteunt de toezichtstaken van de Koninklijke Marechaussee in de binnengrenzone, waar de effectiviteit en de pakkans vanwege de bijzondere kenmerken van de verkeerstroom in dit

gebied het grootst is. Juist omdat daar sprake is van verkeersbewegingen die verband houden met illegale migratie, mensensmokkel en mensenhandel en andere grensoverschrijdende criminaliteit.

7. Will the scanning of the number plates of vehicles entering the Dutch territory be followed by automated checks against databases.

Nee, er is geen sprake van systematische controle en vergelijking van kentekens (of voertuiggegevens) met registers/databases. Het enige geval waarin dit wel mogelijk is, is in uitzonderlijke situaties waarbij sprake is van een bijzonder ernstige of omvangrijke inbreuk op de rechtsorde of de openbare orde of indien er sprake is van vitale hulpverleningsbelangen. Dan kan op grond van artikel 2 van de Politiewet 1993 een *Quick Alert* (Amber Alert in geval van een vermissing van een kind, terreurdreiging) worden ingesteld. In dergelijke gevallen kan het systeem worden ingezet voor het opvolgen van de melding en wordt gericht naar één (of enkele) kenteken(s) of voertuig(en) gezocht.

8. What kind of databases will be linked to the system?

Van een automatische koppeling van databanken met het systeem is geen sprake. Het referentiebestand of risicoprofiel waarmee @migoboras de passerende voertuigen vergelijkt, bestaat uit algemene en geanonimiseerde gegevens en is gebaseerd op informatie uit politiebestanden en andere overheidsbronnen en deels op openbare gegevens. In het geval van *Quick Alerts* wordt gericht naar een (aantal) voertuigen gezocht in het systeem. Dit betreft geen koppeling van bestanden maar het geautomatiseerd vergelijken en in combinatie doorzoeken van gegevens¹. Waarna het resultaat als een profiel of referentiebestand kan worden toegepast door het systeem.

9. What will be the follow-up of a positive hit? Will vehicles be immediately stopped and checked?

Het observeren en selecteren van voertuigen voor het uitvoeren van een controle in het kader van mobiel toezicht veiligheid (MTV) gebeurt met behulp van algemene risicoprofielen die op basis van de inwinning en analyse zijn opgesteld. Deze analyse geeft voertuigen aan die op grond van de in de analyse betrokken criteria interessant zijn voor controle, bijvoorbeeld het type en de kleur van het voertuig, het tijdstip van passage eventueel in combinatie met andere voertuigen, het land van registratie, etc. De uiteindelijke beslissing om over te gaan tot stilhouden van een voertuig ligt bij de medewerker ter plaatse van de Koninklijke Marechaussee. Controles en opvolging kunnen alleen plaatsvinden wanneer personeel van de Koninklijke Marechaussee ter plaatse is voor het uitvoeren van toezicht. Er zal altijd een visuele controle en aanvulling op de hit plaatsvinden vlak voordat de medewerker (meestal een motorrijder) het voertuig stil laat houden.

Het stilhouden van een voertuig na een hit vindt altijd plaats binnen het werkgebied (de 20-kilometerzone) waar de Koninklijke Marechaussee op dat moment een steekproefsgewijze MTV-controle uitvoert. Daardoor vindt het stil houden van een voertuig altijd plaats direct nadat het systeem @migoboras een signaal (een hit) heeft gegeven.

¹ Zie: art 8 (lid 2–5) art 9 (lid 3) en 10 (lid 5) en art. 11 Wpg.

10. How will information on the results of checks be collected, registered and further used?

Het systeem wordt bediend door een centrale regisseur van de Koninklijke Marechaussee. Deze regisseur voert enerzijds inwin- en observatieplannen in het systeem in en draagt anderzijds zorg voor het overbrengen van (geanonimiseerde) gegevens aan het einde van een inwinperiode (functie 1).

Daarnaast begeleidt de regisseur op afstand een operatie in het kader van mobiel toezicht veiligheid (MTV) en ziet hits verschijnen in zijn/haar beeldscherm. Naar aanleiding van een hit op basis van het risicoprofiel geeft hij/zij direct aanwijzingen aan een medewerker (meestal motorrijder) van de Koninklijke Marechaussee ter plaatse om een voertuig waar nodig tot stoppen te manen en te controleren. Dit profiel bestaat nooit uit een volledig of specifiek kenteken. Wel kan er worden geselecteerd op bepaalde cijfer- en letter- of kleurencombinaties (b.v. provincie- of gemeentecodes, of bepaalde kleurencombinaties die een huur- of taxikenteken onderscheiden). Het systeem ondersteunt in die zin slechts de medewerkers met een advies en een indicatie ten aanzien van passerende voertuigen. Naast de regisseur zijn analisten van de Koninklijke Marechaussee betrokken bij het analyseren van ingewonnen data en het opstellen van risicoprofielen.

Wanneer er een hit plaatsvindt bij een *Quick Alert* wordt de beeldopname van het voertuig en de datum, tijd en locatie door het systeem opgeleverd en wordt de gehele set gegevens over de hit overgeheveld naar de verzoekende partij (het openbaar ministerie of de politie) en onder verantwoordelijkheid van die partij, conform nationale wetgeving, opgeslagen.

De hits die volgen bij observeren met risicoprofielen worden op soortgelijke wijze behandeld. Wanneer geobserveerd wordt met risicoprofielen wordt na een hit overgegaan tot controle op het voertuig en worden de beeldopname van het voertuig en gegevens betreffende datum, tijd en locatie door het systeem opgeleverd. De gehele set gegevens wordt in het bedrijfsprocessensysteem van de Koninklijke Marechaussee (niet in @migoboras) opgeslagen als onderdeel van het proces verbaal dat voortkomt uit de controle. De bedrijfsprocessensystemen bevatten persoonsinformatie waarvoor, op grond van artikel 8 van de Wet politiegegevens, een bewaartermijn van maximaal vijf jaar geldt. De bedrijfsprocessensystemen zijn slechts toegankelijk voor daartoe geautoriseerde functionarissen en voor daartoe aangewezen doeleinden.